

INSTITUT ZA UPOREDNO PRAVO
MONOGRAFIJA

158
EU(XII)

Dr Aleksandra Čavoški
Mr Ana Knežević Bojović
Mr Dušan Popović

EVROPSKI SUD PRAVDE

Institut za uporedno pravo
Monografija 158
EU (XII)

dr Aleksandra Čavoški
mr Ana Knežević Bojović
mr Dušan Popović

EVROPSKI SUD PRAVDE

Beograd,
2006.

Uvodna napomena

Ova studija je plod rada na projektu „Pravo Srbije i međunarodne sudske institucije”, koji je Institut za uporedno pravo organizovao pod pokroviteljstvom Ministarstva nauke i zaštite životne sredine Republike Srbije i koji ima za cilj da prevashodno stručnoj ali i široj javnosti predstavi međunarodne sudske institucije. Jedna od njih je Evropski sud pravde, nosilac pravosudne vlasti u Evropskoj uniji.

Na početku treba istaći da su se autori, imajući u vidu značaj procesa pridruživanja Evropskoj uniji, prevashodno opredelili da prikažu pravosudni sistem Evropske unije koji čine Evropski sud pravde, Prvostepeni sud i Službenički tribunal. Upoznavanje sa načinom delovanja pravosudnih institucija EU je preduslov za uspešno pristupanje, ali i za konačan prijem u članstvo koji je dugoročan cilj Srbije. Značaj ove monografije je veliki, budući da do sada kod nas nije objavljeno delo koje na sistematski način obrađuje Evropski sud pravde i dva pomoćna suda. Štaviše, ova monografija je od neprocenjivog značaja za domaće sudije koje će jednog dana biti obavezne da primenjuju pravo EU i sarađuju sa Evropskim sudom pravde kako bi osigurale ujednačenu primenu komunitarnog prava. Istovremeno, ovaj rukopis će biti osnova za sva dalja istraživanja u ovoj oblasti.

Autori se ovim putem još jedanput najljubaznije zahvaljuju prof. dr Vesni Rakić-Vodinelić na korisnim savetima i podršci u pripremi ovog rukopisa.

Valja na kraju istaći da su se autori trudili da obrade što više pitanja koja se tiču rada Evropskog suda pravde, Prvostepenog suda i Službeničkog tribunala, budući da se radi o vrlo složenim pravosudnim ustanovama. Sve one teme koje su možda ostale neobrađene biće predmet drugog izdanja.

U Beogradu, 5.decembra 2006. godine

Autori

SADRŽAJ

Uvodna napomena	3
Skraćenice	9
PRAVOSUDNI SISTEM EVROPSKE UNIJE	11
ORGANIZACIJA EVROPSKOG SUDA PRAVDE	15
1. Sudije Evropskog suda pravde	15
1.1. Imenovanje sudija	16
1.2. Prestanak funkcije	18
1.3. Imunitet	18
1.4. Unutrašnja organizacija Suda	19
1.4.1. <i>Predsednik suda</i>	19
1.4.2. <i>Sudska veća</i>	20
1.4.3. <i>Pomoćni izvestioci</i>	22
2. Opšti pravozastupnik	22
2.1. Mišljenje opšteg pravozastupnika	24
3. Registrar	25
4. Stručni saradnici	26
5. Stručne službe	27
5.1. Sudske pisarnice	27
5.2. Tumači	28
5.3. Služba za odnose sa javnošću	28
5.4. Služba za protokol i posete	29
5.5. Biblioteka	29
5.6. Služba za istraživački rad i dokumentaciju	30
5.7. Služba za prevođenje	31
5.8. Administracija	32
POSTUPAK PRED EVROPSKIM SUDOM PRAVDE	33
1. Nadležnost Evropskog suda pravde	33
1.1. Uvod	33
1.2. Puna nadležnost Evropskog suda pravde	34
1.2.1. <i>Nadležnosti Evropskog suda pravde u prvom stubu</i>	34
1.2.1.1. <i>Kontrola zakonitosti</i>	35
1.2.1.2. <i>Sudski nadzor nad radom organa Evropske unije</i>	35

1.2.1.3. Kontrola poštovanja obaveza od strane država članica	35
1.2.1.4. Naknada štete	36
1.2.1.5. Radni sporovi	36
1.2.1.6. Davanje tumačenja komunitarnog zakonodavstva	36
1.2.1.7. Nadležnost u drugom stepenu	37
1.2.1.8. Nadležnost u vezi sa međunarodnim ugovorima	37
1.2.1.9. Arbitražna nadležnost	38
1.3. Ograničena nadležnost Evropskog suda pravde	38
1.3.1. Nadležnosti Evropskog suda pravde u oblasti viza, azila, imigracija i ostalih politika koje se odnose na slobodno kretanje lica	38
1.3.2. Nadležnosti Evropskog suda pravde u oblasti zajedničke spoljne i bezbednosne politike	38
1.3.3. Nadležnosti Evropskog suda pravde u oblasti policijske i pravosudne saradnje u krivičnim stvarima	39
1.4. Nadležnosti Evropskog suda pravde prema Evropskom ustavu	39
2. Načela postupka	41
3. Stranke u postupku i zastupnici stranaka	41
4. Učešće trećih lica u postupku	43
5. Jezik postupka	44
6. Dostavljanje u postupku	47
7. Tok postupka	48
7. 1. Pismeni postupak	48
7.1.1. Tužba	48
7.1.2. Odgovor na tužbu	49
7.1.3. Postupanje Suda po tužbi	51
7.2. Pripremna istraga	52
7.2.1. Saslušanje svedoka	53
7.2.2. Nalaz i mišljenje veštaka	53
7.2.3. Pravila zajednička za svedoke i veštake	54
7.3. Usmeni postupak	55
8. Presuda	57
9. Izvršenje presude	58
10. Pravni lekovi	58
11. Privremene mere	60
12. Hitan postupak	61
VRSTE POSTUPAKA PRED SUDOM PRAVDE	62
I Postupci u kojima se ne traži konkretna pravna zaštita (po indirektnoj tužbi)	62
II Postupci konkretne pravne zaštite	62
1. Postupak donošenja preliminarne odluke	62
1.1. Značaj postupka donošenja preliminarne odluke	63

1.2. Pravni osnov	63
1.3. Nadležnost za donošenje preliminarne odluke	64
1.4. Sadržina zahteva	66
1.5. Dejstvo preliminarne odluke	66
1.6. Uputstva za postavljanje prethodnih pitanja	67
1.6. Postupak pred Sudom pravde po zahtevu za rešavanje prethodnog pitanja	71
2. Tužba za poništaj	71
2.1. Akti podložni oceni zakonitosti	72
2.1.1. <i>Akti institucija Zajednice</i>	72
2.1.2. <i>Akti čija je namena da proizvedu određena pravna dejstva</i>	73
2.1.3. <i>Konačni akti</i>	74
2.2. Aktivna legitimacija	74
2.2.1. <i>Privilegovani tužioci</i>	74
2.2.2. <i>Neprivilegovani tužioci</i>	76
2.3. Rok za podnošenje tužbe za poništaj	78
2.4. Razlozi za pobijanje akta	78
2.5. Nadležnost	79
2.6. Dejstvo presude	80
2.7. Tužba za poništaj i pravo konkurencije	80
3. Prigovor nezakonitosti	81
4. Tužba zbog povrede komunitarnog prava od strane država članica	82
4.1. Uvod	82
4.2. Pravni osnov	83
4.3. Postupak shodno članu 226 Ugovora o osnivanju Evropske zajednice	84
4.4. Postupak shodno članu 227 Ugovora o osnivanju Evropske zajednice	86
4.5. Postupak shodno članovima 88 (2), 298 i 95 (9) Ugovora o osnivanju Evropske zajednice	87
4.6. Dejstvo odluke	88
5. Tužba zbog propuštanja	89
5.1. Uslovi za podnošenje tužbe	90
5.2. Aktivna legitimacija	92
5.3. Nadležnost	93
5.4. Odnos između tužbe za poništaj i tužbe zbog propuštanja	94
5.5. Posledice odluke Suda	94
6. Radni sporovi	95
6.1. Uvod	95
6.2. Aktivna i pasivna legitimacija	96
6.3. <i>Nadležnost u radnim sporovima</i>	98
6.4. Postupak u radnim sporovima	100
6.5. Dejstvo presude	101
7. Tužba za naknadu štete	102
7.1. Ugovorna odgovornost	102
7.2. Vanugovorna odgovornost	103

7.2.1. Uslovi za postojanje odgovornosti Zajednice	104
7.2.1.1. Protivpravno ponašanje Zajednice	104
7.2.1.2. Postojanje štete	106
7.2.1.3. Uzročna veza	106
7.3. Aktivna legitimacija	107
7.4. Rok za podnošenje tužbe	107
7.5. Tužba za utvrđivanje odgovornosti	107
 TUMAČENJE PRAVA	 108
1. Sistematsko tumačenje	109
2. Teleološko (ciljno) tumačenje	110
3. Jezičko tumačenje	113
4. Istorijsko tumačenje	114
5. Uпорedno-pravni metod	116
6. Opšta načela komunitarnog prava	117
 PRVOSTEPENI SUD	 119
1. Osnivanje Prvostepenog suda	119
2. Nadležnost Prvostepenog suda	120
3. Sastav i organizacija Prvostepenog suda	123
4. Postupak pred Prvostepenim sudom	124
5. Privremene mere	125
6. Odnos između Prvostepenog suda i Evropskog suda pravde	125
 SLUŽBENIČKI TRIBUNAL	 128
1. Uvod	128
2. Nadležnost	129
3. Organizacija Tribunala i postupak izbora sudija	129
4. Pravila postupka pred Službeničkim tribunalom	130
 PRILOZI	 133
ODABRANA BIBLIOGRAFIJA	224
CITIRANE PRESUDE (prema broju predmeta)	226